

**ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВЕДЕННЯ НОВОЇ  
ПОПУЛЯЦІЇ ХУДОБИ М'ЯСНИХ СИМЕНТАЛІВ  
В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ**

*Калинка А. К. канд. с. н., с. н. с., член кореспондент МАНЕБ  
Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН  
Лесик О.Б. канд. с. н., с. н. с., м. Чернівці  
e-mail: kalunka.andriy@gmail.com*

Нині фінансово-економічною ситуація в країні, нідля кого не секрет, що на сільськогосподарські дотації нині або мізерного розміру, або й зовсім відсутні. Тому поголів'я худоби в селянських господарствах, що катастрофічно зменшується, про що не говорити в господарствах суспільного сектору різних форм власності в регіоні.

В сьогоднішні скорочення поголів'я молочних порід і збільшення м'ясних успішно вирішується ця проблема виробництва високоякісної яловичини в багатьох країнах світу. Однак в сучасних умовах для переорієнтування ферм Буковини на нові технології виробництва дуже цінної, дешевої і якісної яловичини з малими затратами та низькою собівартістю продукції потрібний не аби який час. Особливої уваги в даний час потребує селекційна робота – розведення та вирощування маточного поголів'я молодняку за прийнятною прогресивною дешевою технологією м'ясного скотарства.

З подачі буковинських науковців - аграрників у скотарській галузі регіону вже 20 років успішно розводиться новий самостійний, прижитий напрямок тваринництва – м'ясне скотарство. На Буковині створюється новий тип породи м'ясної худоби, пристосованої до різних кліматичних умов зони Карпат. В Буковинському краї рік від року скорочується поголів'я молочних порід, в основному на фермах віддалених сіл, де трудові ресурси обмежені, а велика кількість працівників – пенсійного віку.

Відновлювати молочне скотарство дуже складно, та не всюди й доцільно. Утримання молочних корів пов'язане з великими затратами праці та вимагає дорогих приміщень, устаткування для доїння, годівлі, видалення гною тощо. Випас молочної худоби на пасовищах обмежується відстанями й порами року. Заготівля кормових культур теж потребує великих витрат. Тому нині надзвичайно вигідним та актуальним є розвиток м'ясного скотарства, яке почало розвиватися швидкими темпами в Україні, зокрема і на Буковині. В даний час не йдеться про цілковиту відмову від виробництвамолока в буковинському краї. Навпаки, його треба нарощувати там, же збереглися пристосовані для цього приміщення, де є достатньо

робочої сили та кормів. Не варто забувати що буковинські молочні корови свого часу посідали одне з найвищих місць в Україні по продуктивності надоєного молока за лактацію на коровув рік. Але нині річний удій в деяких господарствах регіону утричі відстає від європейського.

Але в регіоні нині річний удій корів “буковинок” в багатьох середніх господарств утричі а то і більше відстає від європейського, внаслідок цього на гектар фуражу наші корови дають, відповідно, в 14 разів менше молока, на 1 кг спожитих концентрованих кормів – учетверо менше за європейських. Тому продуктивність молочної галузі Буковини від 3 до 25 разів гірша за загальноєвропейські стандарти, через 15-20 років на ній можна буде остаточно поставити хрест і не займатися молоком. Але за деякими даними, саме через декілька років перед нашим буковинським краєм може відчинитися золота брама загальноєвропейського раю, звідки потечуть датовані молочні ріки, в яких згине, не витримавши конкуренції, наше племінне “мукаюче” неподобство, іменоване національним українським стадом великої рогатої худоби.

На Буковині нині близько 35-45% більше сільськогосподарських угідь використовуються нераціонально забур'янені. Схили зіпсовані страшною ерозією, землі через низьке економічне становище більшості господарств області, отримують недостатню кількість добрив і дають не високі врожаї в межах 15-20 ц/га зернових культур. Більш по господарське за літо отримувати з 1 га схилових земель 300 кг яловичини приблизно на 150 тис. грн., ніж отримувати на цих землях до 20 ц зернових - на 4 тис. грн. ( в цінах 2016 року). Виведення цих земель з активного обробітку та створення культурних пасовищ із бобово-злаковими травосумішами довготривалого використання дозволяє в нормальні за кількістю вологи роки отримувати при внесенні мінімальних доз добрив по 550 – 600ц зеленої маси. На 1 га таких пасовищ можна випасати 1 корову і 2,5 голови м'ясного молодняка й отримувати 375 кг дешевої, якісної яловичини, яку можна порівняти до „ альпійської”.

Дуже добре в цьому напрямі працює базове господарство ДПДГ «Чернівецьке», що знаходиться у селі Цурень на Герцаївщині Чернівецької області. Тут таки справді розводять дуже цінних в племінному відношенні м'ясних сименталів худоби нової популяції, комолих (безрогих) з вираженою природною генетичною комолістю. На майже 430 га земель тут випасається більше 350 голів худоби і більше, серед них корів 158 голів – нової популяції сименталів, переведені вперше на енергоощадну технологію виробництва дешевої яловичини в Карпатах.

В племінному діючому модельному заводі ДП ДГ «Чернівецьке» отримано високопродуктивних тварин з високим генетичним продуктивним потенціалом продуктивності: жива маса – бугайів-плідників становить 800-1100 кг, повновікових корів – 600-750 кг. Бугайці досягають у 18-ти місячному віці живої маси 550-600 кг, інтенсивність росту молодняка

на відгодівлі – більше - 950 г, маса туші тварин у віці 18-24 місяців – 265-290 кг, забійний вихід 60-61,3%. Тварини характеризуються підвищеним вмістом м'язової тканини в тушах (83,2-84,8 %) та помірним вмістом кісток (15,2 – 16,8 %). Вихід м'яса вищого та I сортів складає 67,2 – 71,1 %, коефіцієнт м'ясності 5,3-6,2 кг.

Основні економічні показники розведення м'ясного комолого сименталу худоби нової популяції, що свідчать про стабільність і ріст показників в одному із провідних на Україні племінного заводу ДПДГ «Чернівецький». Виходячи з цих показників починаючи з 2012 року племінний завод ДПДГ «Чернівецький» реалізує племінного молодняку 35,6ц в живій масі на суму 238,3 тис. грн., що складає 31% рентабельності. Розведення нового перспективноствореного буковинського м'ясного комолого сименталу худоби нової генерації з використанням галузі м'ясного скотарства і ці всі економічні показники з року в рік збільшуються в даному модельному базовому господарстві при використанні нової прогресивної технології. Тут досягають місячного приросту 800-950 г за повний цикл вирощування із низькими затратами кормів – 7,8 -8,5 к.од. на 1 кг приросту. У 2011 році ДПДГ «Чернівецьке» отримало державну підтримку – 173 тисячі гривень (1200 грн на 1 голову), продало 31 голову племінного молодняку на суму 180 тис. гривень і отримало 112 тисяч чистого прибутку з рентабельністю – 37%. Племінний завод кожного року успішно продає по 30-50 голів племінного вирощеного молодняку на суму 350-450 тис. гривень, господарствам різних форм власності Карпатського регіону України та іншим регіонам.

Ось, що дає нині розведення перспективної м'ясної симентальської безрогої худоби нової генерації з використанням галузі м'ясного скотарства і ці всі економічні показники з року в рік збільшуються в даному модельному базовому господарстві при використанні прогресивної технології. Результати наших досліджень та практичний досвід роботи ДПДГ «Чернівецьке» підтверджують незаперечний тезис про те, що при застосуванні дешевих технологій годівлі та утримання тварин, раціональній організації виробничого процесу та матеріального стимулювання праці цілком реально забезпечити одержання високих показників продуктивності і прибутковості виробництва дешевої та якісної яловичини.

Таким чином наразі ДПДГ «Чернівецьке» продовжує посилювати свої ринкові позиції і спрямовує зусилля на завоювання лідерства у своєму Буковинському краї та в Західному регіоні України. Тісна дружба з науковцями, постійний пошук новогпередового, дозволяє фахівцям і працівникам тваринництва і керівнику впевнено дивитися в завтрашній день.